

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/l. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠI

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Licealna knjižnica
1058 Ljubljana, Strossmayerjeva ulica.
II. drž. gimn. (Bpl.)

četrtlet. Na-
i za neorga-
n, za inozem.
mezna štev.
nstvo „Pov.
...“ ima s čla-
narino že plačano naročni-
no za list. Za oglase in re-
klamne novice vseh vrst je
plačati po Din 2:50 od petih
vrste. Inzeratni davek po-
sebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Iz sjednice poverjenika UJU,

održane u Zagrebu 31. X. 1926.

U „Učit. Tov.“ broj 2.—3., god. LXVII. od 19. VIII. 1926 štampan je izvještaj o III. kongresu i VI. skupštini UJU pa o V. skupštini zagrebačkoga poverjenikstva UJU.

Pisci toga izveštaja unijeli su neke tvrdnje, koje su vrlo neugodno i bolno dirnule članove zagrebačkoga poverjenikstva, pa je njegov uži odbor zbog takva pisanja protestirao kod ljubljanskoga poverjenikstva UJU, koje izdaje list „Učit. Tov.“, jer se s izjavom g. Merviča nije mogao da zadovolji.

Kako bi spor, koji je zbog toga nastao, mogao nepovoljno utjecati na dalji skladan rad izmedju navedenih poverjenikstava UJU, to je u današnjoj sjednici poverjenika UJU izneseno i to pitanje.

Pošto su obje stranke iznijele svoje stajalište u pomenutom pitanju, primljena je izjava poverjenika ljubljanskoga poverjenikstva g. Andreja Skulja i odgovornoga urednika „Učit. Tov.“ g. Ivana Dimnika, koja je potpuno zadovoljila.

Ujedno se osudjuje, što se taj nesporazum pokušao na različne načine zloupotrebljavati.

U Zagrebu, dne 31. oktobra 1926.

Vlada K. Petrović, l. r. (predsednik UJU.) Andrej Skulj, l. r. (pov. UJU — Ljubljana.)
Jos. Skavić, l. r. (pov. UJU — Zagreb.) M. V. Popović, l. r. (pov. UJU — Beograd.)
Ilija Kutlača, l. r. (pov. UJU — Split.) Ivan Dimnik, l. r. (urednik Učit. Tovariša.)

Sestanek predsedstva UJU in poverjenikov UJU v Zagrebu.

(Prva seja dne 31. oktobra 1926.)

Prijateljski odnošaji med poverjeniki UJU. — Poživitev iniciativnih stikov poverjenikstev s centralo UJU. — Velik pomen skupnih sej vseh poverjenikov. — Mali nesporazum med poverj. Zagreb in Ljubljano je izravnani. — Načelna nesporazumljenja se bodo izravnavala sporazumno, brez razdora in škode za organizacijo. — Stališče organizacijskih predstavnikov do novih učnih načrtov.

Navzoči: Predsednik: Vlada K Petrović, predsednik UJU; podpredsednica Ielisa Vavra; tajnik I. Miliević in član izvršnega odbora ref. P. Flerč. Poverjeniki: Jos. Skavić za Zagreb; M. V. Popović za Beograd; Andrej Skulj za Ljubljano; Ilija Kutlača za Split. Odsoten je bil zastopnik pov. Sarajeva. Poleg teh so bili navzoči člani ožjega sosveta pov. Zagreb podpredsednik I. Miliević, tajnik I. Tunki, urednik »Jedinstva« Krajačić ter člani B. Stetić nadz. Pestiček i. dr. Od ljubljanskega poverjenikstva urednik »Učit. Tov.« Ivan Dimnik.

POMEN SKUPNIH SEJ.

Pov. UJU Ljubljana je stavilo na letošnji beograjski skupščini predlog tov. Ivana Dimnika ki si ga je osvoil ožji so-

svet Pov. UJU Ljubljana, da naj se vrše vsaj vsak drugi mesec skupne seje vseh poverjenikov UJU s predsedstvom in tajništvom UJU iz Beograda v kakem središču države.

Predlog je bil z odobravanjem in simpatijo sprejet od vseh poverjenikstev in članov skupščine UJU v Beogradu.

Prvi tak sestanek se je vršil zadnji dan preteklega meseca v Zagrebu.

Na tem sestanku se je videlo, kako velikega pomena za razvoj in ureditev naše organizacije so te seje. Člani poverjenikstev in centrale so izmenjavali medsebojno misli so se medsebojno poučili o razmerah in odnošajih v posameznih poverjenikstvih in se vestno in intenzivno posvetovali o nujnih korakih, ki jih je storiti v korist učiteljstva šol-

ske šole štiri svetle, solnčne in zračne razrede. Letos se otvorita (ko pridejo učitelji) dva I. razreda meščanske šole, ker se je vpisalo preko 90 otrok. Oni kolegi pedagoške visoke šole v Zagrebu ki so ob priliki izleta v Mežico skupno z g. dekanom se čudili govoricu domačega vodnika da ne bo dovoli otrok za meščansko šolo — naj bodo pomirjeni. — Pojdemo dalje preko žeh onih, ki še ne razumejo novega časa ali na hočejo njegov prihod zadržavati z omalovaževanjem ljudskega dela. — V šoli se nahajajo dalje kopalnica za pršne kobeli in bazen, fizikalna in risalna dvorana, 5 delavnic za dečke in deklice itd., itd. Stanovanja za učiteljstvo tudi ne manjkajo in so prav lična, električna razsvetljava voda iz letos zgrajenega občinskega vodovoda itd. ter že popolnoma urejena telovadnica s šolskim odrom. Na vse podrobnosti se niti ne spominjam, da bi jih tudi v nasprotnem slučaju ne maral navesti da ne zbudim zavisti tistih, ki so proti »luksumu« v šoli.

Mežica je bila do včeraj še zaspava vas. Ne mislim reči, da je spala ne trpelo je ljudstvo že desetletja pod jarmom nemškega kapitalista ki je vse pozikšal da zadrži napredek slovenskega

stva in narodne prosvete. Predsednik in tajnik naše centrale UJU sta dobila od zastopnikov poverjenikstev mnogo iniciativnih predlogov s katerimi se ho moral baviti izvršni odbor. Nasprotno so se pa sporazumeli poverjeniki v mnogih vprašanih s predsedstvom, ki je iste predložilo.

Pov. UJU — Ljubljana je dalo pred zagrebaškim sestankom na vsa sreska društva in vse člane ožjega sosveta vprašanje da izrazi svoje zahteve in stališča ki jih naj iznesejo zastopniki poverjenikstva na seji. Kolikor je bilo mogoče so bili predloži tudi že na tej seji sprejeti.

POROČILO PREDSEDSTVA O DELU IZVRŠNEGA ODBORA.

Poroča predsednik V. K. Petrović: Izvršni odbor se je trudil, da povsem izpolni dano mu nalogo in ustreže vsem upravičenim zahtevam in želiam učiteljstva. Člani so prišli za delo z vsem elanom v leni harmoniji, ker smo združeni na stanovskem in nepolitičnem pravcu. Delujemo za ojačanje stanovske organizacije, za učiteljska prava in dvig naših institucij. Pripravljamo potrebno za preosnovno pravil in izboljšanje osnovne nastave.

Proglas UJU

Proglas katerega smo podpisali vsi člani glavnega odbora in objavili v »Narodni Prosveti« je vzbudil splošno zadovoljstvo med člani naše organizacije širom prostrane domovine kar svedoči glasovi stanovskih listov in mnoga pisna naših uglednih tovarišev.

Delo na sprejemanju pravil.

Naprosili smo vsa poverjenikstva da nas podpirajo z nasveti in predloži da dosežemo popolno in harmonično delo, posebno za enotno sestavo pravil za celo organizacijo.

Nadzorniki in naša društva.

Mnenje ministrstva, da šolski nadzorniki ne morejo biti predsedniki društev in ostalih organizacij je povzročilo, ker je lahko vsakdo na čelu stanovske organizacije kateri pripada in ima znanje članstva.

Utrditve organizacije po državi.

Predsednik je s članom Izvršnega odbora Mih. Stanoevićem prepotoval Bosno v svrhu oživitvenia in okrepitev organizacije. V nekaterih krajih je našel povoljno stanje tudi gospodarsko, v drugih bo treba še mnogo dela, da bo organizacija tudi v tem delu domovine popolna. Prillično enake razmere vladajo tudi v Voivodini.

Stiki z inozemskim učiteljstvom

Navezali smo stike s čehoslovaškimi in poljskimi organizacijami. Stremimo,

prebivalstva ter si ohrani čimveč dobička zase. Razvoji občine je bil do zadnjega leta nasiloma zadržan v korist nemškega kapitala in v socialno gospodarsko in kulturno škodo občanov Dobrički rudnika tudi no vojni niso ostali v občini temveč so začeli potovati v London. Spremenila se je samo dlaka.

Vsak učitelj ki je sodeloval pri stavljenu šole, ve koliko nasprotstev, intrij itd. je moral premagati, da je dobil načrte končno stavbenik v udeistvitvev. Marsikateri takih tovarišev se je pri ljudstvu zasovražil da je raje napravil prostor na novi šoli drugemu. Bridki so nekateri taki spomini in težko se pozabijo. — Tudi okrog stavbe te mežiške šole je še nagromadenega mnogo podobnega.

Tov. Vinko Mörderdorfer ki je organiziral delavce za tako delo v korist občanov ve marsikaj. Koliko podrobnega nairaznovrstnejšega dela je trebalo, da je vse delavstvo poimilo visoki pomen moderne meščanske šole. To delavstvo je potem dobilo v roku občino ter pod smotrenim vodstvom tov. Mörderdorferja realiziralo prvo točko delavskega programa — šolstvo. Da pa čas ne izbriše tudi okolnosti pod kate-

da dosežemo čim ožje stike z vsemi slovanskimi brati.

Intervencija v ministrstvu — proti organizacijam.

Pri ministrstvu prosvete smo intervenirali radi učiteljskih prozgov. Minister je povdaril da so se prozoni vobče inenali hoče pa ukreniti vse potrebno, da se tudi krivice popravi.

Intervencija radi starih dolgov.

Intervenirali smo radi izplačil po partiji 55. budžeta. Oblubilo se nam je, da se zahtevi čim prei ugodi, da pridejo prizadeti do izplačil pripadajočih zaostankov.

Dijaški dom v Beogradu.

Dijaški dom v Beogradu ima okrog 90.000 Din premoženja. Podvzeli smo potrebne korake po novih dohodkih da pridemo do potrebnih sredstev da čim prei uresničimo svoj načrt. Poverjenikstva nam sredo na roko, občina je obljubila stavbišče.

Ustanovitev Učiteljske Samopomoči za ostala poverjenikstva.

Po vzgledu ljubljanske »Samopomoči« se bo skrbelo da se osnujejo enake institucije tudi po ostalih poverjenikstvih ker bi bila enotna institucija za celo državo prevelika in bi bilo noslovanje celo otežkočeno.

Glasila in tisk UJU.

Glasilo udruženja naj bo glas vsega učiteljstva v državi. Želeti je, da podpirajo vsa poverjenikstva naš tisk s primernimi članki. Le v složnem delu medsebojnem spoznavanju in toleranci smemo upati na obči prosneh organizacije.

DEBATA O PREDSEDSTVENEM POROČILU.

Zveza z inozemskim učiteljstvom.

Tovariš poverjenik M Popović iz Beograda povdaria da je treba združiti učiteljstvo vseh slovanskih držav, v ta namen naj posveča udruženje vsa pažnja in naveže stike z organizacijami sosednih slovanskih držav. K temu delu je prirediti vse one naše tovariše širom domovine posebno mlajše ki imajo voljo do celokunosti in dela, opozarjal je na tudi na potrebo stika z učiteljstvom tujih držav iz Francije itd.

O reformiranju našega tiska

K organizaciji tiska se oglasil poverjenik Skavić iz Zagreba in priporoča, naj bo »Narodna Prosveta« posvečena predvsem stanovski politiki. »Učitelji« na naj bo pedagoško glasilo. Poseben pravilnik naj določa kateri članki spadajo v eno ali drugo glasilo. Opuščati je za bodoče vse članke, ki so zgolj informativno osebne značaja in pomena za dotično

rimu se je šolstvo urejevalo, je izdal tov. Mörderdorfer znano knjižico: »Boji in napredek mežiških rudarjev«, kar je v toplem podlistku »Učit. Tovariša« štev. 2.—3. tov. Kmet posebej povedal.

Dne 12. oktobra je bila ta brošura predmet razprave v neki mali točki pri deželnem sodišču v Ljubljani. Tiskovni zakon je trd...

Na eni strani boi cele občine za šolo na drugi glasom časopisnega poročila intriga v korist tujemu izkoriščevalcu ki plačuje slovensko delavstvo sramotno nizko plačo. Naše uradništvo bo imelo še mnogo dela predno se konsolidira na vsak način pa homo učitelji le tedaj s pridom sodelovali v skupni uradniški organizaciji, ako bomo našli oporo za kulturno delo tudi tam.

Epilog pa se je odigral v mežiškem občinskem odboru na zadnji seji. Občinski zastop je pozval oblast, da izreče priznanje tov. Mörderdorferju za njegove zasluge v nozedu šolske stavbe. Delavstvo je prepričano da bi brez Mörderdorferja nikdar ne bil občinski napredek tako len kakor je. Marsikateremu tovarišu bi privoščil tako oporo v ljudstvu. Kakor en mož stoji ljudstvo za

LISTEK.

Križev pot in boj učitelja za zidavo šole.

(Najmodernejša osnovna in meščanska šola v Sloveniji in Jugoslaviji.)

Prevsakdanji je naslov članka ako motrimo najmodernejšo stavljeno šolsko poslonje v Mežici ki je bilo pravkar dovršeno in brez vsakih ceremonij, brez vsakega »banketa« oddano svoje-mu namenu. Rekel sem brez »banketa« in povdarjam to še enkrat ker berem v novinah večkrat o banketih, kadar se dva ali več zastopnikov kaj važnega pogovore četudi ostane potem vse kakor je bilo preje. Tukaj pa pišem o novi moderni šoli ki bo kras in ponos občine, ker je nallenša in najbolj urejena glede prostorov od vseh šol Slovenije in — ker sem videl tudi beograjske šole — rečem tudi Jugoslavije.

Od zunaj izzeleda vse kakor kompleks več stavb in vendar je vse pod enim šolskim krovom. Ne manika niti antene na stavbi za radiokongerte. Osnovna šola šteje 5. oddelek meščan-